

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

Rector Q.S. Rixsiyeva

2021/2022

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:

- 200 000 – San'at va gumanitar fanlar
- 300 000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
- 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq
- 220000 – Gumanitar fanlar
- 310 000 – Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
- 410 000 – Biznes va boshqaruv
- 60220300 – Tarix (Sharg mamlakatlari va mintaqalari bo'yicha)

Ta'lim sohasi
yo'nalishlari:

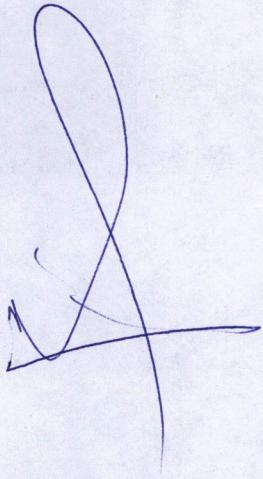
- 60310700 – Siyosashunoslik
- 60411800 – Xorijiy mamlakatlar iqtisodiyoti va mamlakashunoslik (mamlakatlar va mintaqalar bo'yicha)

Toshkent-2021

hr

2

11

Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
SK102	2021-2022	1	2
Fan/modul furi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatları	
Majburiy	O'zbek/rus		2
1.	Fannig nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)
	Sharqshunoslikka kirish (XXR)	30	30
2.	I. Fanning mazmuni		Jami yuklama soat
			60

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga nafaqat sharq tillari va ilmiy makkabslari haqida ma'lumot berish, shu bilan birga sharqshunoslik sohasini tushunish, shu jumladan xitoyshunos sifatida, Xitoy tarixi, siyosati, iqtisodiyoti va madaniyatini o'rGANISH, O'zbekistonda sharqshunoslikni fan qisatida rivojanishini tushuntirishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarда sharqshunoslikka qiziqishlarini shakllantirish, xitoyshunoslikning asosiy maqsadlari, muammo va metodologiyasi bilan tanishtrish, xitoyshunoslikni dolzarb muammolar va istiqbollarini o'rgatish, xitoyshunoslikning tadqiqot sohalari bilan tanishtrish shu bilan birga talabalarni qiziqishlari bo'yicha yo'naltirishdan iborat.

II. Asosiy nazarli qism (ma'ruba mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Kirish. Sharqshunoslik fan sifatida. O'zbekistonda sharqshunoslikning rivoji

Sharqshunoslik (orientalistika) fan sifatida. Sharqshunoslikning mintaqaviy sohalari: missrhunoslik, semitologiya, ossiriologiya, arabshunoslik, eronshunoslik, turkologiya, xitoyshunoslik, hindshunoslik, yaponshunoslik, shumerologiya, koreyashunoslik, malayshunoslik va boshq. Yevropada sharqshunoslik sohasi. Sharqshunoslik tadqiqotlarining usullari: tarixiy, mantiqiy, tarixiy-tahliliy, xronologik va boshq. Sharqshunoslik sohasida tashkilotlarni paydo bo'lishi. O'zbekistonda sharqshunoslik rivoji. O'zbekistonda sharq manbalari va tarixini o'rganishdagi asosiy yo'naliishlar. O'zbekistonda sharqshunoslik bo'yicha fan va ta'lim.

2-mavzu: Osyo va Afrika xalqaruning tili va adabiyoti

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga nafaqat sharq tillari va ilmiy maktablari haqida ma'lumot berish, shu bilan birga sharqshunoslik sohasini tushunish, shu jumladan xitoyshunos sifatida, Xitoy tarixi, siyosati, qitqisotidiyoti va madaniyatini o'rganish, O'zbekistonda sharqshunoslikni fan sifatida rivojlanishini tushuntirishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarda sharqshunoslikka qiziqishlarini shakllantirish, xitoyshunoslikning asosiy maqsadlari, muammmo va metodologiyasi bilan tanishitirish, xitoyshunoslikni dolzARB muammolari va istiqbollarini o'regatish, xitoyshunoslikning tadqiqot sohalari bilan tanishitirish shu bilan birga talabalarni qiziqishlari bo'yicha yo'naltirishdan iborat.

二十一

II A sosiv nazariv qism (ma'ruza mashq'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mazvular kiradi:
1-Mavzu: Kirish. Sharqshunoslik fan sifatida. O'zbekistonda

Sharqshunoslikning rivojij. Sharqshunoslik (orientalistika) fan sifatida. Sharqshunoslikning mintaqaviy sohalari: misrshunoslik, semitologiya, ossirologiya, arabshunoslik, eronshunoslik, turkologiya, xitoyshunoslik, hindshunoslik, yaponshunoslik, shumerologiya, koreyashunoslik, malayshunoslik va boshq. Yevropada sharqshunoslik sohasi. Sharqshunoslik taddiqotlarining usullari: tarixiy, mantiqiy, tarixiy-tahilliy, xronologik va boshq. Sharqshunoslik sohasida tashkilotlarni paydo bo'lishi. O'zbekistonda sharqshunoslik rivojij. O'zbekistonda sharq mambalari va tarixini o'rganishdagi asosiy yo'naliishlar.

2-Mavzu: Osiyo va Afrika xalqlarining tili va adabiyoti

Sharq tillari oilasi. Hind-Yevropa tillari oilasi. Afrika tillari oilasi. Olttoy tillari oilasi. Xitoy-Tibet tillari oilasi. Xitoy tili- Xitoy-Tibet tillari oilasi tillaridan biri sifaida. Qadingi Sharqda adabiyot. Qadimgi Misr adabiyoti. Shumer adabiyoti. Qadimgi fors yodgorliklari. Arab adabiyoti. Qadimgi hind adabiyotidagi an'analar. Qadimgi Xitoy adabiyoti. Yapon adabiyoti. Sharq manbashunosligi. Xitoy yozuvining yodgorliklari. Yapon yozuvining yodgorliklari.

3-Mavzu: Osyo va Shimoliy Afrika xalqlarining dunyo tillari

Islam. Qur'on, muslimlonlarning muqaddas kitobi. Qur'on tadqiqotchilari. Sunnat. Xanifa tizimi, xanafizm. Shariat – muslimlon huquqiy tizimi. Xitoya Islom. Xristianlik. Xristianlikning asosiy g'oyalari. Ilk xristian jamoalari. Xristianlikdagi bo'linish. Katolik cherkovi. Pravoslav cherkovi. Misrdagi koptilar cherkovi. Arman-grigorian cherkovi. Missionerlik harakati. Buddizm. Gautama Shakayamuni, Buddha nomi bilan mashhur shaxs. Buddaviylikni o'r ganish. Buddaviylik falsafasi. Buddizm, Maxayana va Xanayana. Markaziy Osiyo, Xitoy, Koreya, Yaponiya va Janubiy-Sharqiy Osyoda buddaviylikni tarqalishi. Chan-buddizm. Yaponiya sintoizmi. Xitoyda konfutsiychilik, daosizm va buddizm. Koreyada neokonfutsiychilik.

4-Mavzu: Sharq davlatlarida davlat va jamiyat

Osiyo va Shimoliy Afrikadagi sivilizatsiya o'choqlarining xususiyatlari. Qadimgi Misr. Qadimgi Hindiston. Qadimgi Xitoy. Yaqin Sharq va Eron ellinizmdan islomgacha bo'gan davrda. Arab xalifaligi. Usmoniyat imperiyasi. O'rta asrlarda Hindiston. O'rta asrlarda Xitoy. O'rta Sharq va Shimoliy Afrika. Janubiy Osiyo. Janubiy-Sharqiy Osiyo. Sharqiy Osiyo.

5-Mavzu: Xalqaro munosabatlar tarixida Osiyo va Shimoliy Afrika mamlakatlari

Xalqaro nizolar va tinchlikparvarlik muammosi. Zamonaviy xalqaro munosabatlarda diniy omil. Markaziy Osiyoda mintaqaviy hankorlikni rivojanishida xalqaro tashkilotlarning roli. O'rta va Yaqin Sharq davlatlari. Xalqaro munosabatlar tarixida Shimoliy Afrika mamlakatlari.

6-Mavzu: Xalqaro munosabatlar tarixida Janubiy va Sharqi Osiyo va mamlakatlari

Xalqaro munosabatlarda Hindiston. Xalqaro munosabatlarda Pokiston. Xalqaro munosabatlarda Yaponiya. Xalqaro munosabatlarda Xitoy. Xalqaro munosabatlarda Koreya Respublikasi. Minnajadagi hududiy muammolar.

7-Mavzu: Osiyo va Shimoliy Afrika mamlakatlarining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojanishidagi tendensiyalar

Rivojanishning asosiy modellari. Osiyo va Shimoliy Afrika

mamlakatlari rivoklanishining asosiy xususiyatlari. YID – yangi industrial davlatlar. Yaqin va O'rta Sharq davlatlarning ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojanishi. Janubiy Osiyo davlatlariida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojanishi: Hindiston va Pokiston. Sharqi Osiyo davlatlariida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojanishi: XXR, Yaponiya, Koreya Respublikasi. Janubiy-Sharqi Osiyo davlatlariida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojanish.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsya etiladi:

1. O'zbekistonda sharqshunoslik.
2. TDSHU faoliyati.
3. Til oilalarining asosiy xususiyatlari.
4. Dunyo dirlari.
5. Osiyo va Shimoliy Afrikadagi sivilizatsiya o'choqlari.
6. Xalqaro munosabatlar tarixida Yaqin va O'rta Sharq davlatlari.
7. Xalqaro munosabatlar tarixida Janubiy va Sharqi Osiyo va mamlakatlari
8. Osiyo va Shimoliy Afrika mamlakatlarning ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojanish.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsya etiladigan mavzular:

1. Sovet sharqshunosligi.
2. O'zbekistonda arabshunoslik maktabi.
3. O'zbekistonda xitoyshunoslik maktabi.
4. Islom tarixida Makka va Madinaning o'mi.
5. Provaslav cherkovining jamiyattdagi o'mi.
6. Jahon siyosatida Vatikanning roli.
7. Buddha monastirlari va ularning davlatlar hayotidagi roli.
8. Yapon jamiyatida sintoizmning ahamiyiyati.
9. Qadimgi Xitoya ijtimoiy g'oyalarmi shakllanishi.
10. Arab xalifaligida davlat apparatining asosiy vazifalari.
11. O'rta Sharq va Shimolij Afrika davlatlarning rivojanishida neft omili.
12. O'rta Sharqda siyosiy integratsiya muammolari.
13. Falastin muammosini hal qilish yo'llari.
14. Xalqaro munosabatlarda afg'on muammosining roli.
15. ShHT doirasida hamkorlik munosabatlarning asosiy mexanizmlari tahlili.

	Mustaqil o'zlashthiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlari tayorlash va uni taqdimot qilish taysiya etiladi.
3.	V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetentsiyalari Talaba bilishi kerak: Sharqshunoslik va xiyotshunoslikning paydo bo'lish tarixi, uning tarmoqlari; Osiyo va Afrika xalqlarining tili va adabiyotini; dunyo dinlarini; Osiyo va Afrika xalqlarining ethnopsixologik va etnomadaniy xususiyatlarini; O'zbekistonda sharqshunoslik va xitoysoshunoslikning rivojlanish tarixi; sharqshunoslikning o'ziga xos xususiyatlarini bilishi va <i>tasavvurga ega bo'ishi</i>; Sharqshunoslikda foydalanijadiga tushuncha va kategoriyalarning tarixini; Osiyo va Shimoliy Afrika mamlakatlarining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishning asosiy yo'nalişlarini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; Sharqshunoslik doir tadqiqotlami bilish; tahlil qilish usullarini qo'llash, ularning rivojlanish muammolarini bo'yicha yechimlar qabul qilish <i>malakasiga ega bo'ishi kerak</i>.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: ma'ruzalar; interfaol keys-stadilar; seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); guruhlarda ishlash; jamoja bo'lib ishslash; taqdimotlarni qilish.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talabalar: O'quv kursi yakunida talaba – Sharqshunoslik sohasi, uning rivojlanish bosqichlari, O'zbekistonda xitoysoshunoslik sohasida olib borilgan ilmiy ishlari, Sharqshunoslik xitoysoshunoslikka doir amalga oshirilgan ilmiy tadqiqot ishlari, Sharqshunoslik universiteti qamrov doirrasi haqidagi ma'lumotiga ega bo'lishi lozim
6.	Aсосиy адабиёттар Введение в востоковедение. Под ред. проф. Е. И. Зененева и проф. В. Б. Касевича. – СПб., 2009. Меликетов А.В. История Китая. – М.: Восточная литература, 2002. Ropp Paul S. China in the World history. – New York: Oxford University Press, 2010. – 205 p. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olivjanob xalqimiz

	bilan quramiz. – Т.: “O'zbekiston”, 2017. – 488 б.
5.	Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'ishi kerak. – Т.: “O'zbekiston”, 2017.
6.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birlgilikda barpo etaniz. – Т.: “O'zbekiston”, 2016. – 56 б.
7.	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taradqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Т.: “O'zbekiston”, 2017. – 48 б.
8.	Каримова Н., Пьянкова Е., Азимов К. Особенности развития Дальнего Востока. – Ташкент, 2014. – 204 с.
9.	Ходжаев А., Каримова Н. Великий шелковый путь: история и современность. – Ташкент, 2019. – 272 с.
10.	Wright A.F. The study of Chinese Civilization // Journal of the History of Ideas. Vol.21. #2. 2005. Boston. Pdf.
	Axborot manbaalari www.gov.uz www.bilim.uz www.ziyonet.uz O'quv dasturi “Xitoy tarixi, madaniyati, siyosati va iqtisodiyoti” kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021 - yil <u>“26”</u> <u>08</u> dagi <u>“1”</u> –sonli bayonomasi bilan ma'qullangan. O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 202 – yil <u>“28”</u> <u>08</u> dagi <u>“1”</u> –sonli bayoni bilan tasdiqlangan. Fan / modul uchun ma'sullar: N.E. Karimova – TDSHU, “Xitoy tarixi, madaniyati, siyosati va iqtisodiyoti” kafedrasi professori, tarix fanlar doktori; H.I. Kazakkabayev – TDSHU, “Xitoy tarixi, madaniyati, siyosati va iqtisodiyoti” kafedrasi o'qituvchi Taqribchilar: A.Xodjayev – O'ZR FA Sharqshunoslik instituti yetakchi ilmiy xodim, PhD tarix fanlar doktori; F.Djumaniyazova – O'ZR FA Sharqshunoslik instituti ilmiy xodim, PhD